

la uspeh. Pričelo je močno primanjkovati ne samo živil, ampak tudi obleke in sploh vsega, kar ljudje potrebujejo za življenje.

1. 1. 1917: Tri dneve v tednu je državno zapovedana abstinenca mesa.

11. 2. 1917: Zaradi silnega mraza sta ta teden zaprti ljudska in čipkarska šola.

Sept. 1917: Že druga rekvizicija zvonov, farna in sv. Urbana cerkev imata le še po enega, na Hotavljah nobenega.

10. 9. 1917: Avstrijski aeroplan padel pri Gorenji vasi, en vojak mrtev in na Tratah pokopan, drugi odpeljan v vojaško bolnico v Škofjo Loko. Letalo je pripadalo oddelku vojne zračne službe v Gorenji vasi, po nesreči so oddelek premestili v Lesce.

17. 9. 1917: V enem tednu so zgradili vojaško železnico od Škofje Loke do Hotavlj. Na Trati so ustanovili vojaško bolnico.

28. 10. 1917: Po dolini gredo trume italijanskih ujetnikov, sestradani, za kos kruha ponujajo zlate ure.

3. 11. 1918: Na Trati ustanovljena Narodna straža, ki naj varuje vas pred ropanjem vračajočih se vojakov s fronte ob Piavi.

15. 11. 1918: Vojaki, ki se vračajo, so oskrbljeni z živežem. Narodna straža jim odvzema orožje i. dr.

13. 12. 1918: V cerkvi preberejo manifest regenta Aleksandra in opraviijo zahvalno službo božjo ob priliki ujedinjenja SHS.

F. P.

DROBNE ZANIMIVOSTI IZ ARHIVOV

Razposajeni prifarci

O prepirih med »Mestenci in Prifarci« je pisal že Primož Simonič v Glasu. Kako resne so bile te fantovske zadeve in do katere instance so zadevo prignali, naj nam pove naslednji zapis. Objavljen slovenski tekst je le del celotnega spisa v nemščini.

Št. 9947

RAZGLAS

Od ckr. Okrajnega glavarstva v Kranji se sledeče naznani:

Zavoljo tega, ker fantje iz Stare Loke in družih vasi okolice napravljajo po mestu Loka nemir razsajaje in so celo zadnjič strelali po mestu z revolverji, c. kr. Okrajno glavarstvo s tem prepove fantom iz Stare Loke in vasi okolice po 9. uri zvečer v mestu biti brez važniga dokazaniga vzroka.

Kdor to prepoved prestopi in se od ckr. žandarmarije ali mestnih čuvajev v Loki zasači, se bode po cesarski postavi dne 20. aprila 1854 derž. zakonika št. 96 strogo kaznoval brez ozira na nasledke, ki ga bi sicer po kazenski postavi zadeli.

C. kr. Okrajno glavarstvo v Kranju dne 3. novembra 1887.

C. kr. okrajni glavar:

žig

podpis nečitljiv

Prevoz smodnika

Družba tolminskih in kobaridskih voznikov

Škofjaloka, dne 13. IV. 1904

Slavni Občinski urad Škofjaloka

Danes, dne 13. IV. 1904 ob 2. uri pop. odide transport s 900 kg razstrelil (smodnik) iz tukajšnje železniške postaje proti Podbrdu in dalje.

Spremljevalec: ... Pecec Matevž

Splošnovanjem
Družba tol. in kob. voznikov

Mojster Plečnik o Loki

Ta kratek zapis je bil dodan občinske-mu dopisu, poslanemu 16. 12. 1938 Stanku Sušniku, ravnatelju podružnice Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani. Iz dopisa je razvidno, da so v Loki nameravali ustanoviti »Odbor za ohranitev in izpopolnitev zgodovinskih delov mesta Škofje Loke«. Pritegniti so hoteli kakega priznanega mojstra arhitekta, umetnostnega zgodovinarja, muzejsko društvo itd. Verjetno je Sušnik predlagal v odbor arhitekta Jožeta Plečnika, saj je pod spodnjo Plečnikovo meditacijo dodal: »In ta, ki s srcem čuti za Loko, bo tudi ustvaril res kaj lepega.«

Evo, kako lepo piše o Loki mojster Plečnik:

Mož, ki mi je danes ponudil sedež v svojem avtu, odšel je za pol ure v neki urad Škofje Loke. Bila je krasna v soncu in sencah, *vsa moja*, prijemljiva, tiha izumrla, polna muzike. — Na glavnem trgu ponašal se je edino policaj in vsi frizerji, beli kot golobi. Cerkev, sam sem bil v njej in Bog in vsa lepota, Dvorišče ma-

gistrata, belo in par pelargonij v arkadah. — V sosednji hiši so zidarji na mesto bivših obokov nabijali štukaturo na ravne nove plafonde. Skozi povečana okna »moderna« je bilo videti to barbarstvo. Vleklo me je, da bi obiskal »Ključ Jesenkovich« — pa je avto klical — avanti. Z Bogom. —

Nabral France Stukl

MUZEJSKI IZLETI LETA 1974

V letu 1974 smo priredili štiri izlete.

Prvi izlet 23. aprila nas je popeljal na Dolenjsko in v Posavje. Najprej smo se ustavili v Stični, ki se je razvila ob l. 1136 ustanovljenem cistercijanskem samostanu. Ogledali smo si samostanske stavbe ob velikem dvorišču, križni hodnik, mogočno cerkev in vhodni stolp s štukaturami. Cerkev je bila sprva romanska bazilika, v gotski dobi so ji spremenili apsidno in zgradili zvonik, v 17. stoletju pa so jo barokazirali. V Sentvidu pri Stični smo videli kiparska dela rojaka Petra Jovanoviča iz Dolenje Žetine, cerkev in rojstni hiši slavnega zdravnika Marka Grbca in umetnostnega zgodovinarja Stanka Vurnika. Skozi Trebnje smo zavili v Mirenko dolino, obiskali Mirno, Sentrupert in Mo-

kronog ter prišli v dolnje Posavje. V Sevnici smo kosili in ogledali grad z Lutrovo kapelo in spomenik v NOB padlim borcem, izdelan po načrtu mojstra Plečnika, v Planini Stari grad in v Jurkloštru ostanke kartuzije. Na Liscu, kjer je udoben planinski dom, smo uživali obsežen razgled. Tu je imel Tito l. 1939 pomemben partijski sestanek. Skozi Radeče, po dolini Sopot in skozi Litijo nas je pot vodila nazaj v Loko.

Drugi izlet 28. maja je bil na Gorenjsko in v Posočje. V Planini pod Golico smo videli obsežne poljane narcis, ki pa so že odcvetale. Mimo Martuljka in skozi Kranjsko goro smo se vzpeli na Vršič. V Erjavčevi koči smo naleteli na izletnike

Udeleženci muzejskega izleta v Spitaliču 27. VI. 1974. (Foto Fr. Planina.)